

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 15 oktober 2015 inzake het plan van aanpak buurtalen in het basisonderwijs (Kamerstuk 34 031, nr. 17).

De voorzitter van de commissie,
Wolbert

Adjunct-griffier van de commissie,
Arends

I. Vragen en opmerkingen uit de fracties

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het plan van aanpak buurtaalen in het basisonderwijs. Het is goed om te zien dat het belang van buurtaalonderwijs nu hoog op de agenda staat, de kennis hierover ligt met name in de regio's zelf. De leden hebben nog enkele vragen.

De leden zijn verheugd dat de Staatssecretaris in zijn brief het belang benadrukt van Duits en Frans in het funderend onderwijs, met name in onze grensregio. Hoe verhoudt zich dit tot het advies van de commissie «onderwijs 2032» waarin de focus vooral op het Engels ligt¹? Zij vragen tevens of de Staatssecretaris de mening deelt dat alleen maar focussen op Engels een te eenzijdige aanpak is. Zij ontvangen graag een toelichting hierop.

Ep-Nuffic² zal in de plannen van de Staatssecretaris een kenniscentrum inrichten. Hiervoor zijn een beperkte hoeveelheid middelen beschikbaar gesteld. Volgens de eerder genoemde leden kan dit voor deze financiële bijdrage alleen maar effectief zijn als de kennis, ervaring en al het opgebouwde materiaal dat al in de regio aanwezig is op een goede manier wordt benut. Is het in dat licht wel verstandig om een kenniscentrum op te laten tuigen door een externe partij of is het meer de bedoeling om hen een coördinatiefunctie te laten vervullen? In hoeverre worden ervaringen uit de regio en lopende en succesvolle projecten hierin geborgd?

Tevens vragen zij in hoeverre het ministerie aangehaakt blijft. Is er zicht op belemmerende wetgeving waar lokale overheden tegenaanlopen? Zo nee, gaat de Staatssecretaris dit dan inventariseren? Zo ja, kan de Staatssecretaris daar een overzicht van geven? Zijn in de plannen van de Staatssecretaris de kwartiermakers van het kenniscentrum straks ook de schakel naar de rijksoverheid die dus kunnen signaleren waar men in de regio tegen aanloopt? Of zou hier een soort accountmanagersfunctie voor moeten worden ingericht? Wie gaan de rol van kwartiermaker vervullen en wat wordt de precieze taakomschrijving? De voornoemde leden vragen of dit mensen zijn uit het veld in de regio die zelf al ervaringen hebben met buurtaalonderwijs en die vanuit hun eigen kennis weten waarom dit zo belangrijk is. Hebben zij ook een directe band met het ministerie zodat zij samen ook vandaaruit het belang van buurtaal kunnen onderstrepen? Deze leden vragen met welke regionale expertisecentra de kwartiermakers gaan samenwerken.

Op welke manier wordt het (lokale) bedrijfsleven en de sectorraden betrokken bij de voorliggende plannen? In hoeverre kan de provincie iets betekenen in het onderstrepen van de meerwaarde van buurtaalonderwijs, met name in die provincies die aan de grens liggen? Eventueel kan de provincie ook faciliteren bij regionale educatieve agenda's zoals de provincie Limburg dat doet, zo merken de leden op.

Een van de acties die het kenniscentrum op zich zal nemen is het verzamelen van materialen om zo lessen in buurtaal te vormen. Zij vragen wat de rol van de Stichting Leerplanontwikkeling hierbij is. Wordt er rekening gehouden met een goede overgang tussen primair en voortgezet onderwijs? Tevens vragen deze leden of er voldoende aandacht is voor materialen die de laatste jaren in de regio, ook aan de andere kant van de grens, zelf zijn ontwikkeld. In de brief wordt specifiek stilgestaan bij het lesmateriaal van «Elena», zijn er ook andere programma's, die gebruikt worden, die inmiddels hun waarde bewezen hebben? Zo is er voor het voortgezet onderwijs een programma ontwikkeld gebaseerd op de ELOS³

¹ Kamerstuk 31 293, nr. 269

² EP-Nuffic: Europees Platform- Netherlands Universities Foundation for International Cooperation

³ ELOS: Europa als Leeromgeving Op School

competenties. Zij vragen of het een idee zou zijn om een inventarisatie te maken van de huidige bestaande programma's en daar een kwaliteitstoets op te doen. De best practice programma's zouden dan of breder aangeboden, of doorontwikkeld kunnen worden.

De voornoemde leden vragen voorts of het mogelijk is om een jaar nadat deze nieuwe werkwijze is ingegaan te bekijken hoe de uitvoering van dit plan van aanpak buurtalen loopt en deze gegevens met de Kamer te delen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over het buurtalenonderwijs. Kinderen in de grensregio's groeien op in een uniek gebied. Naast de Nederlandse taal en cultuur maken zij kennis met de taal en cultuur van het buurland. Door al op de basisschool spelenderwijs te beginnen met het leren van de buurtaal wordt het gemakkelijker deze taal op latere leeftijd te beheersen. Dit is van belang om later te kunnen deelnemen aan het vervolgonderwijs en om een baan te vinden in de regio.

De probleemanalyse en het plan van aanpak zoals beschreven door de Staatssecretaris is voor deze leden duidelijk. Wel vragen de leden de Staatssecretaris om een nadere en nauwkeurige toelichting op de besteding van het ter beschikking gestelde budget van € 600.000 (tot en met 2017). Tot slot vragen zij waaraan dit geld precies wordt besteed.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over het plan van aanpak buurtalen in het basisonderwijs. Deze leden hebben nog meer informatie nodig om een volledig beeld te kunnen vormen en zij stellen daarom de volgende vragen.

Kan de Staatssecretaris een overzicht geven van de ongeveer 60 scholen die buurtaalonderwijs aanbieden? Kan de Staatssecretaris daarbij aangeven welke specifieke buurtaal onderwezen wordt? Betreft dit voornamelijk de Duitse taal?

Kan de Staatssecretaris toelichten wat haar doelstelling is als het gaat om het aanbieden van buurtalen door Nederlandse scholen? Kan de Staatssecretaris toelichten hoeveel scholen in Nederland vvto⁴ aanbieden naar aanleiding van de wet om vreemde talen als voertaal te gebruiken bij andere vakken⁵? Kan de Staatssecretaris aangeven om welke vreemde taal het in zijn algemeenheid gaat?

Kan de Staatssecretaris toelichten wat de reden is dat leerlingen, ouders, leraren en bestuurders weinig interesse hebben in Duits en Frans? Kan de Staatssecretaris aangeven bij welke «andere onderwerpen» de prioriteit van scholen wel ligt? Kan de oorzaak van de focus op andere onderwerpen liggen in het feit dat de Staatssecretaris de neiging heeft allerlei maatschappelijke taken binnen het onderwijsstelsel te willen oplossen? Kan de Staatssecretaris toelichten in welke Nederlandse regio's er met name geïnvesteerd gaat worden door het kenniscentrum van EP-Nuffic? Op welke regio's gaat dit kenniscentrum zich specifiek richten? Betreft het een vrijwillige deelname van scholen?

Is de Staatssecretaris van mening dat het verwerven van een vreemde taal een vak apart is en dat het belangrijk is dat leerkrachten de vreemde taal goed beheersen dan wel het beste gekozen kan worden voor een «native speaker»? Op welke wijze gaat de Staatssecretaris ervoor zorgen dat docenten de gewenste vreemde taal uitstekend beheersen? Is online lesmateriaal hiervoor voldoende?

⁴ vvto: vroeg vreemdetalenonderwijs

⁵ Wet van 30 september 2015 tot wijziging van de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra in verband met het regelen van de mogelijkheid een deel van het onderwijs te geven in de Engelse, Duitse of Franse taal (Stbl. 2015, nr. 359)

Voorts vragen deze leden of de Staatssecretaris kan toelichten uit welk budget van de OCW-begroting de beschikbaar gestelde € 600.000 precies komt. Wat is het totaal budget van EP-Nuffic?

Tot slot vragen de leden of de Staatssecretaris ondubbelzinnige en feitelijke onderzoeken aan de Kamer kan overleggen waaruit blijkt dat vreemde talenonderwijs in het primair onderwijs geen negatief effect heeft op de Nederlandse taalverwerving van kinderen met Nederlandse leer- en/of taalachterstanden.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris waarin hij zijn plannen ontvouwt voor een plan van aanpak. Deze leden waarderen de inzet van de Staatssecretaris op dit vlak. Waar de aandacht voor het belang van de buurtalen in het voortgezet onderwijs stijgt, blijft het basisonderwijs in de grensregio's achter op dit vlak.

De leden van de kunnen zich vinden in de aanpak van de Staatssecretaris waarbij hij samen met scholen de knelpunten heeft geanalyseerd en zijn plan van aanpak op heeft gebaseerd. Deze leden vragen of de Staatssecretaris van mening is dat er ook een rol voor de provincie is weggelegd in het kader van onderwijs en economie (arbeidsmarkt) op het gebied van de buurtalen. Tot slot vragen de voornoemde leden de Staatssecretaris of hij kan aangeven of de maatregelen die hij neemt in het plan van aanpak ook gedragen worden door de betrokken partijen.

II. Reactie van de Staatssecretaris